

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/46/2023
Identifikačné číslo spisu: 7120205948
Dátum vydania rozhodnutia: 30.05.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:7120205948.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Jany Haluškovej v spore žalobkyne E. O., narodenej X. E. XXXX, P., H. XX, zastúpenej advokátskou kanceláriou RIEDL advokátska kancelária s. r. o., Prešov, Slovenská 46, IČO: 54 359 490, proti žalovaným 1/ Prima banke Slovensko, a.s., Žilina, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, zastúpenej advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., Bratislava, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186, 2/ DRAŽOBNÍK, s.r.o., Košice, Hviezdoslavova 6, IČO: 36 764 281, 3/ E. E. Q., narodenej X. F. XXXX, P., S. XXXX/X, zastúpenej advokátom JUDr. Vladimírom Kotosom, Košice, Masarykova 12, o určenie neplatnosti obchodných podmienok v zmluvách o úvere, vedenom na Mestskom súde Košice (pôvodne na Okresnom súde Košice I) pod sp. zn. 15C/14/2020, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 6. októbra 2022 sp. zn. 3Co/129/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovaným 1/ a 2/ priznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovanej 3/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I rozsudkom sp. zn. 15C/14/2020 zo 17. marca 2022 žalobu zamietol (prvý výrok) a žalovaným 1/ - 3/ priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % (druhý výrok).

1.1. Napadnutý rozsudok súd prvej inštancie odôvodnil tým, že žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 31.3.2014 domáhala určenia, že ustanovenia obchodných podmienok v zmluve o úvere č. 700923 uzatvorenej medzi žalobkyňou a spoločnosťou VOLKSBANK Slovensko, a.s. zo dňa 14.12.2011 o výkone záložného práva podľa článku 9 bod 1 písm. a/ priamym predajom tretej osobe, b/ predajom na verejnej dražbe, písm. d/ predajom prostredníctvom tretej osoby, napr. realitnej kancelárie, e/ vyhlásením verejnej obchodnej súťaže, písm. f/ verejným výberovým konaním a ustanovenia všeobecných obchodných podmienok k Zmluve o úvere č. 702159 uzatvorenej medzi žalobkyňou a spoločnosťou VOLKSBANK Slovensko, a.s. zo dňa 22.5.2012 o výkone záložného práva podľa článku

8 bod 8.8. písm. a/ predajom dobrovoľnou dražbou, c/ priamym predajom tretej osobe, d/ vo verejnej súťaži, e/ verejným výberovým konaním, sú absolútne neplatné.

2. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 18. mája 2017 č. k. 40C/120/201-744 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Košice I z 19. decembra 2018 č. k. 40C/120/2014-955 žalobu zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu podľa § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) s tým, že Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo 6. septembra 2018 sp. zn. 3Co/300/2017 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) uznesením z 30. januára 2020 č. k. 2Cdo/80/2019-1054 zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 6. septembra 2018 sp. zn. 3Co/300/2017. Dovolací súd vo svojom rozhodnutí poukázal na nové rozhodnutie dovolacieho súdu z 28. marca 2019 sp. zn. 6Cdo/27/2018, ktorý v skutkovo zhodnom prípade konštatoval, že žaloba, ktorou sa žalobca (majúci v právnom vzťahu, ktorého sa vec týka, postavenie spotrebiteľa) domáha vyslovenia (určenia) neprijateľnosti zmluvných podmienok, resp. vyslovenia (určenia) jej neplatnosti z dôvodu neprijateľnosti, nie je určovacou žalobou podľa § 137 ods. 1 písm. c) CSP. Ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, 4 a 5 a § 53a Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z.). V prípade takejto žaloby nie je potrebné tvrdiť ani preukazovať naliehavý právny záujem.

4. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) uznesením zo 14. apríla 2020 sp. zn. 6Co/42/2020 zrušil rozsudok v spojení s opravným uznesením a vrátil vec súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s tým, že po vrátení veci súd prvej inštancie rozhodol v spore napadnutým rozsudkom, po doplnení dokazovania vypočítaním strán sporu, ako aj oboznámením listinných dôkazov a dospel k záveru, že zmluva o spotrebnom úvere č. 700923 zo dňa 14.12.2011 a zmluva o spotrebnom úvere č. 702159 zo dňa 22.5.2012 uzavretá medzi žalobkyňou a spoločnosťou VOLKSBANK Slovensko, a.s., obsahuje všetky zákonom požadované obsahové náležitosti, so zmluvným dojednaním výšky mesačnej anuitnej splátky úveru 319,66 eur vrátane splatnosti prvej splátky dňa 20.2.2012 a konečnej splatnosti úveru dňa 20.12.2031 s tým, že platnosť zmlúv o zriadenie záložného práva k nehnuteľnostiam súd posudzoval s odkazom na ust. § 151a nasl. Občianskeho zákonníka a taktiež uzavrel, že zmluvy sú platné, keďže boli uzavreté v zákonom predpísanej písomnej forme a obsahujú všetky zákonom ustanovené náležitosti. Uviedol, že žalobkyňa so znením úverových podmienok bola oboznámená, čo potvrdila vlastnoručným podpisom na oboch zmluvách o úveroch, ktoré sú súčasťou listiny v rámci zmluvných dojednaní zmluvného textu, keďže sú neoddeliteľnou súčasťou úverových zmlúv, ktoré strany sporu podpísali, a aj keď obchodné podmienky nie sú stranami podpísané, tvoria súčasť podpísaných úverových zmlúv, a preto žalovaný v 1. rade bol oprávnený vykonať záložné právo v súlade s podmienkami dohodnutými v záložných zmluvách, ktorých platnosť nebola žalobou napadnutá. Keďže žalobkyňa porušila záväzok splácať úver riadne a včas a dlh nezaplatila ani po vyhlásení mimoriadnej splatnosti oboch úverov, záložnému veriteľovi podľa § 151j ods. 1 OZ vzniklo oprávnenie na výkon záložného práva spôsobom určeným v zmluvách o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam, pričom oznámenie o začatí výkonu záložného práva bolo žalobkyňi oznámené právnym predchodcom žalovaného v 1. rade listom zo dňa 10.12.2013, a preto žalovaný v 1. rade uskutočnil výkon záložného práva formou dobrovoľnej dražby podľa zákona o dobrovoľných dražbách č. 527/2002 Z. z. v platnom znení v zmysle notárskeho osvedčenia zo dňa 4.9.2014 a vydražením predmetu zálohu za sumu 55.550,00 eur, pričom z tejto sumy bola v prvom rade uspokojená pohľadávka prednostného veriteľa zo záložného práva a v druhom rade účelne vynaložené náklady žalovaného v 1. rade. Súd prvej inštancie konštatoval, že v tomto konaní sa nezaoberal otázkou platnosti dražby, keďže je to predmetom samostatného konania a došlo k márnemu uplynutiu aj 3-mesačnej lehoty, čo bráni preskúmvaniu neplatnosti dražby ako prejudiciálnej otázky v tomto konaní, pričom udelením príklepu prešlo vlastnícke právo k predmetu dražby na vydražiteľa (žalovanú v 3. rade). Apeloval na to, že žalobkyňa nič nebránilo v tom, aby podala žalobu o neplatnosť dobrovoľnej dražby. Z dôvodu nedôvodného uplatnenia nároku súd žalobu zamietol v celom rozsahu. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP vychádzajúc z plného úspechu žalovaných 1/ až 3/.

5. Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo 6. októbra 2022 sp. zn. 3Co/129/2022 potvrdil rozsudok odvolacieho súdu (I. výrok), žalovaným 1/ - 3/ priznal proti žalobkyni 100 % nárok na náhradu trov odvolacieho konania (II. výrok) a žalobkyni proti žalovaným priznal 100 % nárok na náhradu trov dovolacieho konania (III. výrok).

5.1. V odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že odvolacie dôvody žalobkyne uvedené v podanom odvolaní neboli naplnené, a to z dôvodu, že súd prvej inštancie konal v súlade s ustanoveniami CSP, vo veci vykonal relevantné dôkazy na preukázanie spornej skutočnosti medzi stranami sporu, ktoré vyhodnotil v zmysle ust. § 191 a nasl. CSP, a preto dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie s tým, že zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver, ktorý náležite odôvodnil v zmysle § 220 ods. 2 CSP, a preto v spore nebolo zistené porušenie procesných práv majúcich za následok odňatie práva na spravodlivý proces, ako aj iná vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, keďže sú správne, podrobné a presvedčivé a zákonu zodpovedajúce dôvody odôvodnenia napadnutého rozsudku, čím je rozsudok v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd, čo sa týka odvolacích námietok žalobkyne poukázal na to, že súd prvej inštancie správne konal v intenciách zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu, ktorý reflektoval na zrušujúce uznesenie Najvyššieho súdu SR a vychádzal zo skutočností, že v danej veci určenia neplatnosti obchodných podmienok je daný naliehavý právny záujem žalobkyne v spore, keďže ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi, s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, ods. 4 a 5 a § 53a Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z.) a v prípade takejto žaloby nie je potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem, čo sa týka preskúmania dojednaných obchodných podmienok v zmluve o úvere č. 700923, ako aj v zmluve o úvere č. 702159 uzatvorených medzi žalobkyňou a žalovaným 1/.

5.2. Rovnako vecne správne súd prvej inštancie vychádzal z platnosti VOP uzatvorených zmlúv, keďže tak ako to správne uviedol aj žalovaný 1/ s odkazom na bod 12. uznesenia NS SR z 27. mája 2020 sp. zn. 4Cdo/9/2019: „Podľa ústavne konformného výkladu je preferovaná platnosť pred neplatnosťou právneho úkonu (nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 242/07). Preto aj v prejednávanej veci je potrebné uprednostniť výklad, ktorý rešpektuje vôľu zmluvných strán, pred výkladom, ktorý vedie k absolútnej neplatnosti účastníkmi uzatvorenej zmluvy. Ak teda strany uzatvorili zmluvu, ktorej podstatné náležitosti sú v listine podpísanej obidvomi stranami určené výslovným odkazom na samostatnú listinu, ktorá nebola podpísaná, nespôsobuje to bez ďalšieho neplatnosť tejto zmluvy za podmienky, že ich prejav vôle bol dostatočne určitý a zmluvný konsenzus pokrýva aj tieto dojednania. Stačí, že zmluvné strany ju vyhlásia za súčasť zmluvy v podpísanom texte vlastnej zmluvy“, ako aj s odkazom na ďalšie citované rozhodnutia súdov v podanom vyjadrení žalovaného 1/. Žalobkyňa bola riadne oboznámená so znením všeobecných obchodných podmienok (VOP), čo potvrdila svojim podpisom na oboch úverových zmluvách (čl. 2.1, čl. 10.1 písm. c/ až f/ a 11.9 úverovej zmluvy č. 1; preambula a čl. 12.5 úverovej zmluvy č. 2, ktoré sa v súlade s § 273 ods. 1 Obchodného zákonníka stali súčasťou predmetných úverových zmlúv, keďže aj uznesenie NS SR z 22. februára 2018 sp. zn. 3Cdo/146/2017 s odkazom na rozsudok Súdneho dvora EÚ z 9. novembra 2016 vo veci Home Credit Slovakia a.s. proti Kláre Biróovej, C 42/15 vychádza z tohto, že všetky náležitosti uvedené v čl. 10 ods. 2 uvedenej smernice „musia byť vyhotovené písomne alebo na inom trvalom nosiči, keďže zmluva o úvere nemusí byť nevyhnutne vyhotovená ako jediný dokument“, dávajúc do pozornosti aj právoplatne a v tom čase exekučne vymáhané plnenie z úverovej zmluvy vedenej v právoplatne skončenom konaní pôvodne vedenom proti žalobkyni na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 24C/82/2015, vymáhanej th. č. u súdnej exekútorky JUDr. Márie Bílej pod sp. zn. 315EX 843/18 a zachovanie princípov právnej istoty a princípu predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, kde práve aj v tomto konaní žalobkyňa namietala rovnakými skutočnosťami.

5.3. Odvolací súd taktiež apeloval na to, že žalobkyni nič nebránilo podať osobitnú žalobu o neplatnosť dražby v zmysle zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách v prípade, ak dražba nehnuteľností, ktorá bola predmetom zálohu, neprebehla v súlade s týmto zákonom, kde by predbežne boli preskúmané aj všeobecné obchodné podmienky zmlúv, čo by malo dopad na to, aby sa vlastníkom bytu, ktorý bol predmetom zálohu a v ktorom aj th. č. žalobkyňa býva, nestala žalovaná v 3. rade, ak by dražba predmetu zálohu nebola vykonaná v súlade so zákonom. Vzhľadom k hore uvedeným

skutočnostiam, a to z dôvodu nedôvodného uplatnenia odvolacích námietok žalobkyňou, odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP s odkazom na ust. § 387 ods. 2 CSP.

5.4. Odvolací súd rovnako z dôvodu vecnej správnosti potvrdil aj rozsudok o trovách konania, keďže ust. § 257 CSP rovnako vyžaduje aktivitu strán sporu a musí zodpovedať osobitným okolnostiam prípadu, keďže má výnimočný charakter a neslúži na zmierňovanie alebo odstraňovanie majetkových rozdielov medzi stranami. To už uviedol odvolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení pod sp. zn. 6Co/42/2020 v danej veci, kde pri zrušení veci a jej vrátení, uložil súdu prvej inštancie vo veci meritórne rozhodnúť v spojení s rozhodnutím o nárokoch na náhradu trov konania v kontexte preskúmania všetkých zákonných predpokladov v zmysle § 257 CSP, keďže pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa súd prihliada na majetkové, sociálne, osobné, zárobkové a iné pomery všetkých strán sporu, pričom si všíma aj okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu nároku na súde, či ich postoj v konaní (R 24/1964 - vid' bod 29. zrušujúceho uznesenia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/42/2020), ako aj tú skutočnosť, že oslobodenie strany od platenia súdnych poplatkov, čo v danom prípade je naplnené, nie je jediným predpokladom pre použitie § 257 CSP (vid' uznesenie NS SR z 31. júla 2012 sp. zn. 1Obo/51/2011), keďže len túto okolnosť bez ďalšieho nemožno považovať za relevantný dôvod pre aplikáciu ust. § 257 CSP. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie nevzhladol vo veci dôvodnosť aplikácie § 257 CSP, keďže rozhodol o nároku na náhradu trov konania v zmysle § 255 ods. 1 CSP, pričom aj odvolací súd vo veci rovnako nevzhladol dôvodnosť naplnenia zákonných podmienok pre aplikáciu § 257 CSP z dôvodu, že žalobkyňa aj keď bola súdom oslobodená od súdnych poplatkov z dôvodu jej finančnej insolventnosti, v danom prípade v konaní náležite nekonala, nakoľko len osobitnou žalobou o neplatnosť dražby by mohla zvrátiť nadobudnutie vlastníckeho práva k predmetu zálohu žalovanou 3/, ktorú ale nepodala, pričom „právo patrí bdelym“. Odvolací súd tak nevzhladol v spore existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa pre výnimočné nepriznanie náhrady trov konania úspešným žalovaným (§ 257 CSP) a z dôvodu vecnej správnosti potvrdil napadnutý rozsudok aj vo výroku o nároku na náhradu trov konania (§ 387 ods. 1 CSP).

5.5. Čo sa týka nároku na náhradu trov odvolacieho konania, ako aj dovolacieho konania, odvolací súd rozhodol o priznaní žalovaným proti žalobkyňi z dôvodu ich plného úspechu v odvolacom konaní 100 % nároku na náhradu trov odvolacieho konania v zmysle § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. Žalobkyňa proti žalovaným ale bola plne úspešná v dovolacom konaní s tým, že dovolacie konanie tvorí samostatné konanie, nakoľko konanie na súde prvej inštancie, ako aj v odvolacom konaní v prípade zrušenia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolacím súdom tvoria jeden celok, priznal žalobkyňi 100 % nárok na náhradu trov dovolacieho konania v zmysle § 453 ods. 3 CSP, keďže ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania.

6. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnila poukazom na § 420 písm. f) CSP.

6.1. Dovolacím dôvodom je v zmysle argumentácie žalobkyne skutočnosť, že odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok I. zásadne odlišnými dôvodmi ako súd prvej inštancie v bode 18. odôvodnenia. Zároveň, sa vôbec nevysporiadal s odvolacími dôvodmi ani jeho skoršími rozhodnutiami, ktoré dospeli práve k opačnému záveru, ako je tomu v napadnutom rozsudku. Otázku neplatnosti obchodných podmienok z dôvodu absentujúceho podpisu, posúdil konajúci súd podľa názoru dovolateľky opačne ako odvolací súd opakovane, a pritom v súlade s čl. 2 CSP, bolo jeho povinnosťou presvedčivo odôvodniť svoj odklon od ustálenej rozhodovacej praxe. Mala za to, že v tomto prípade nie je možné uvažovať o dôvodnosti odkazu na súdnu prax, podľa ktorej je preferencia zachovania platnosti zmluvy pred jej neplatnosťou, ako to uviedol odvolací súd. Obchodné podmienky neboli podpísané, ich záväznosť pre zmluvné strany hlavného záväzku teda nikdy nenastala. To nie je prípad posúdenia hmotného výsledku prejavu vôle zmluvných strán, pretože takýto dokument dovolateľka k dispozícii nikdy nemala. Nesúhlasila so záverom o záväznosti obchodných podmienok len ich odkazom v hlavnej úverovej zmluve. Neurčitá inkorporačná doložka je nezáväzná pre svoju neplatnosť podľa § 53 ods. 4 písm. l) OZ, pretože za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré ukladajú spotrebiteľovi povinnosť niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana. Svoju argumentáciu podporila poukazom na rozhodnutie

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/9/2019 a rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/764/2014 z 28. apríla 2015 a sp. zn. 2Co/56/2014 z 2. júla 2015.

6.2. Záverom žiadala, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť rozsudku odvolacieho súdu, a tiež, aby napadnutý výrok rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

7. Žalovaný 1/ vo svojom vyjadrení dovolaciemu súdu navrhol, aby dovolanie žalobkyne ako procesne neprípustné odmietol a priznal žalovanému 1/ náhradu trov dovolacieho konania.

8. Žalovaný 2/ vo svojom vyjadrení uviedol, že príslušné súdy predmetnú problematiku odôvodnili vecne a právne správne, rovnako vyhodnotili predmet a stav konania. Argumentácia uvedená v rozsudku odvolacieho súdu je podľa žalovaného 2/ adekvátne a primeraná vo vzťahu k prejednávanej veci, a preto dovolaciemu súdu navrhol, aby dovolanie ako nedôvodné zamietol a zároveň mu priznal náhradu trov dovolacieho konania.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné v zmysle § 448 CSP zamietnuť.

10. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

11. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP) dovolateľka v dovolaní nenamietala chyby a nesprávnosti v procese prejednávania sporu (v procedúre jeho vedenia) zo strany odvolacieho súdu, ale naopak s uplatnenou prípustnosťou dovolania považovala za nevyhnutné, aby sa dovolací súd v rámci odôvodnenia rozsudku vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre toto rozhodnutie. Namietala, že dovolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok I. zásadne odlišnými dôvodmi ako súd prvej inštancie v bode 18. odôvodnenia. Zároveň sa dovolací súd v zmysle argumentácie dovolateľky, vôbec nevysporiadal s odvolacími dôvodmi ani jeho skoršími rozhodnutiami, ktoré dospeli práve k opačnému záveru, ako je tomu v napadnutom rozsudku.

12.1. V súvislosti s predmetnou námietkou dovolací súd poukazuje na bod 33. rozhodnutia súdu prvej inštancie a bod 18. rozhodnutia odvolacieho súdu, v zmysle ktorých: „33. Platnosť oboch zmlúv o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam súd posudzoval podľa § 151a a nasl. Občianskeho zákonníka a uzavrel, že zmluvy sú platné. Zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam boli uzavreté v zákonom predpísanej písomnej forme a obsahujú všetky zákonom ustanovené náležitosti. Ich predmetom bolo zabezpečenie všetkých pohľadávok žalobcu vzniknutých zo zmlúv o spotrebnom úvere. K tomu súd poznamenáva, že ak by súd vyslovil absolútnu neplatnosť obchodných podmienok, ktoré sú súčasťou oboch uzatvorených úverových zmlúv, takéto určenie by nevytvorilo právny základ medzi žalobkyňou a žalovaným v 1. rade. So znením úverových podmienok bola žalobkyňa oboznámená, čo potvrdila vlastnoručným podpisom na oboch zmluvách o úveroch. Súčasťou písomne uzatvorenej zmluvy sa stávajú aj tie listiny, ktoré sú označené v rámci zmluvných dojednaní za súčasť zmluvného textu, hoci neboli podpísané. Zmluvné strany síce podpísali úverové zmluvy a obchodné podmienky, ktoré sú súčasťou zmluvy, sú však nedeliteľnou súčasťou zmlúv, nie sú stranami podpísané,

nespôsobuje to však neplatnosť dojednání obsiahnutých vo všeobecných obchodných podmienkach (napr. rozhodnutie Krajského súdu v Trnave z 9. 7. 2013 sp. zn. 24Co/412/2012). Žalovaný v 1. rade by bol oprávnený vykonať záložné právo v súlade s podmienkami dohodnutými v záložných zmluvách, ktorých platnosť nebola žalobou napadnutá. Vzhľadom k tomu, že žalovaná porušila záväzok splácať úver riadne a včas a dlh nezaplatila ani po vyhlásení mimoriadnej splatnosti oboch úverov, záložnému veriteľovi podľa § 151j ods. 1 Občianskeho zákonníka vzniklo oprávnenie začať výkon záložného práva spôsobom určeným v zmluvách o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam.

18. Rovnako vecne správne súd prvej inštancie vychádzal z platnosti VOP uzatvorených zmlúv, keďže tak ako to správne uviedol aj žalovaný v 1. rade s odkazom na bod 12. uznesenia NS SR zo dňa 27.5.2020 sp.zn. 4Cdo/9/2019: „Podľa ústavne konformného výkladu je preferovaná platnosť pred neplatnosťou právneho úkonu (nález Ústavného súdu SR sp.zn. I.ÚS 242/07). Preto aj v prejednávanej veci je potrebné uprednostniť výklad, ktorý rešpektuje vôľu zmluvných strán, pred výkladom, ktorý vedie k absolútnej neplatnosti účastníkmi uzatvorenej zmluvy. Ak teda strany uzatvorili zmluvu, ktorej podstatné náležitosti sú v listine podpísanej obidvomi stranami určené výslovným odkazom na samostatnú listinu, ktorá nebola podpísaná, nespôsobuje to bez ďalšieho neplatnosť tejto zmluvy za podmienky, že ich prejav vôle bol dostatočne určitý a zmluvný konsenzus pokrýva aj tieto dojednania. Stačí, že zmluvné strany ju vyhlásia za súčasť zmluvy v podpísanom texte vlastnej zmluvy“, ako aj s odkazom na ďalšie citované rozhodnutia súdov v podanom vyjadrení žalovaného v 1. rade. Žalobkyňa bola riadne oboznámená so znením všeobecných obchodných podmienok (VOP), čo potvrdila svojim podpisom na oboch úverových zmluvách (čl. 2.1, čl. 10.1 písm. c/ až f/ a 11.9 úverovej zmluvy č. 1; preambula a čl. 12.5 úverovej zmluvy č. 2, ktoré sa v súlade s § 273 ods. 1 Obchodného zákonníka stali súčasťou predmetných úverových zmlúv, keďže aj uznesenie NS SR zo dňa 22.2.2018 sp.zn. 3Cdo/146/2017 s odkazom na rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 9.11.2016 vo veci Home Credit Slovakia a.s. proti Kláre Biróovej, C 42/15 vychádza z tohto, že všetky náležitosti uvedené v čl. 10 ods. 2 uvedenej smernice „musia byť vyhotovené písomne alebo na inom trvalom nosiči, keďže zmluva o úvere nemusí byť nevyhnutne vyhotovená ako jediný dokument“, dávajúc do pozornosti aj právoplatne a v tom čase exekučne vymáhané plnenie z úverovej zmluvy vedenej v právoplatne skončenom konaní pôvodne vedenom proti žalobkyni na Okresnom súde Košice I pod sp.zn. 24C/82/2015, vymáhanej th. č. u súdnej exekútorky JUDr. Márie Bilej pod sp.zn. 315EX 843/18 a zachovanie princípov právnej istoty a princípu predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, kde práve aj v tomto konaní žalobkyňa namietala rovnakými skutočnosťami.“

12.2. Pokiaľ dovolateľka namietala rozporuplnosť rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, dovolací súd konštatuje vzhľadom na vyššie citované, že sa odvolací súd v spojení so súdom prvej inštancie dostatočným a zrozumiteľným spôsobom vysporiadal s predmetnou námietkou a za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľky, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad.

13. Z obsahu dovolania ďalej vyplýva, že dovolateľka namietala absenciu presvedčivého a nerozporuplného odôvodnenia odvolacieho súdu týkajúceho sa otázky neplatnosti obchodných podmienok z dôvodu absentujúceho podpisu, ktorú v súlade s argumentáciou dovolateľky posúdil konajúci súd opačne ako odvolací súd opakovane, a pritom v súlade s čl. 2 CSP, bolo jeho povinnosťou presvedčivo odôvodniť svoj odklon od ustálenej rozhodovacej praxe. Mala za to, že v tomto prípade nie je možné uvažovať o dôvodnosti odkazu na súdnu prax, podľa ktorej je preferencia zachovania platnosti zmluvy pred jej neplatnosťou, ako to uviedol odvolací súd. Obchodné podmienky neboli podpísané, ich záväznosť pre zmluvné strany hlavného záväzku teda nikdy nenastala. To nie je prípad posúdenia hmotného výsledku prejavu vôle zmluvných strán, pretože takýto dokument dovolateľka k dispozícii nikdy nemala. Nesúhlasila so záverom o záväznosti obchodných podmienok len ich odkazom v hlavnej úverovej zmluve. Neurčitá inkorporačná doložka je nezáväzná pre svoju neplatnosť podľa § 53 ods. 4 písm. l) OZ, pretože za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré ukladajú spotrebiteľovi povinnosť niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana.

13.1. V súvislosti s predmetnou námietkou dovolateľky, vzhľadom na bod 12.1. a 12.2. tohto rozhodnutia, dovolací súd konštatuje, že sa odvolací súd v spojení so súdom prvej inštancie,

dostatočným jasným a konzistentným spôsobom vysporiadali s predmetnou námietkou, nie však rozporuplne ako to dovolateľka namietala.

13.1.1. Vo vzťahu k rozhodnutiu najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/9/2019 z 27. mája 2020, ktorým dovolateľka podporila svoju argumentáciu uvedenú v dovolaní, dovolací súd uvádza, že v danom súdenom prípade dovolací súd konštatoval, že: „Podľa ústavne konformného výkladu je preferovaná platnosť pred neplatnosťou právneho úkonu (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 242/07). Preto aj v prejednávanej veci je potrebné uprednostniť výklad, ktorý rešpektuje vôľu zmluvných strán, pred výkladom, ktorý vedie k absolútnej neplatnosti účastníkmi uzatvorenej zmluvy. Ak teda strany uzatvorili zmluvu, ktorej podstatné náležitosti sú v listine podpísanej obidvomi stranami určené výslovným odkazom na samostatnú listinu, ktorá nebola podpísaná, nespôsobuje to bez ďalšieho neplatnosť tejto zmluvy za podmienky, že ich prejav vôle bol dostatočne určitý a zmluvný konsenzus pokrýva aj tieto dojednania. Stačí, že zmluvné strany ju vyhlásia za súčasť zmluvy v podpísanom texte vlastnej zmluvy.“ A teda pokiaľ dovolateľka má za to, že sa jedná o odlišný prípad ako je v danej prejednávanej veci, dovolací súd akcentuje, že sa jedná o totožný prípad vo vzťahu k posúdeniu riadne podpísaných úverových zmlúv, ktorých súčasťou sú všeobecné obchodné podmienky, ako je tomu i v danom prejednávanom prípade.

14. Vzhľadom na uvedené dovolací súd konštatuje, že dovolateľka nedôvodne a neopodstatnene namietala, že jej odvolací súd nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces, ktorým nesprávnym procesným postupom by bolo odôvodnené vyslovenie opačného právneho názoru dovolacím súdom ako je uvedený v rozhodnutí odvolacieho súdu v spojitosti s právnym názorom súdu prvej inštancie.

15. Prvostupňové a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v spojení s odôvodnením dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu má podľa názoru odvolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Dovolateľ preto nemôže dôvodne a opodstatnene namietat, že mu odvolací súd nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmatečnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

16. Obsah spisu vedeného v preskúmvanej veci v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľky, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie, nemožno považovať za neodôvodnený. Podľa názoru odvolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu náležitosti v zmysle § 393 CSP. Ako už bolo uvedené vyššie, za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľky, pričom dovolací súd zdôrazňuje, že jej nič

nebránilo v podaní žaloby o určenie neplatnosti záložných zmlúv, na základe ktorých bola dobrovoľná dražba nehnuteľnosti uskutočnená v súlade so zákonom č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách.

17. Z vyššie uvedeného vyplýva, že zo strany súdu nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnil dovolateľke, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto dovolací súd konštatuje, že dovolateľkou uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP neexistuje (nie je daný). Z uvedeného dôvodu preto dovolanie žalobkyne podľa ustanovenia § 448 CSP zamietol.

18. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (sp. zn. 4Cdo/144/2019, 9Cdo/154/2021).

19. Dovolací súd rozhodol o trovách dovolacieho konania podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP. Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalovaní 1/ a 2/ mali plný úspech vo veci, dovolací súd im tak priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu. Žalovanej 3/ žiadne trovy v dovolacom konaní nevznikli, preto jej ich náhrada nebola priznaná.

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.